

Imens man i forskellige folkekirkelige fora og skikkelser i flere år har drøftet, hvorvidt der skal være større liturgisk frihed, for den enkelte kirke til at udforme gudstjenesten på sin måde, har vi i Sct. Matthæus kirke på Vesterbro også arbejdet med højmessens liturgi. Vi har været igang i fem år, hvor vi har lyttet med både de små ører og de store ører. Vi har drøftet og diskuteret med menigheden og med hinanden. Og vi har nænsomt ændret og afprøvet forskellige liturgiske led og liturgier.

Første søndag i advent gjorde vi så *boet* op. Gør vores ændrede liturgi en forskel? Har vi med vores ændrede liturgi formålet at få evangeliet rakt længere frem. Frem til folk, der hvor de er. For det var det, der var hele formålet med liturgiarbejdet.

Søren Kierkegaard skriver i 1859 i "en ligefrem meddelelse", at man, når det i sandhed skal lykkes at føre et menneske hen til et bestemt sted, først og fremmest må passe på med finde ham der, hvor er han, og begynde der. Vi har forsøgt at finde det moderne mennesker der, hvor det er, og har måttet erfare, at det ikke er at finde inde i den stivnede liturgi, men der hvor der er bevægelse.

Det var dog ikke overraskende, for det har længe været tydeligt, når vi har haft dåbsgudstjeneste om lørdagen. Her, hvor liturgien ikke er nær så snærende, hvor ordene ikke er nær så mange og uforståelige, hvor salmerne ikke er helt så fremmede og hvor dogmatikken ikke er tilnærmelsesvis så dikterende, har folk følt sig berørt. Ikke af præsten, men af Gud.

For at citere Dag Hammarskjöld i *Vejmærker*: Hvor mange er ikke blevet drevet ud i mørket af tom snak om, at tro er at tilslutte sig nogle bestemte dogmer. På samme måde forholder det sig med gudstjenesten. Hvor mange er ikke blevet holdt væk fra *lyset*, fordi liturgien har spærret for evangeliet.

Men i dåbsgudstjenesten, hvor det er muligt at træde frem og møde mennesker, hvor de er, bliver evangeliet bevægende, levende og vedkommende. Her er der ikke nær så meget liturgi, der spærres for evangeliet. I dåbsgudstjenesten bliver evangeliet til at tage imod.

Og netop det er jo formålet med evangeliet. At det skal tages imod. Og netop *til* det formål er kirkerne bygget. Når man træder ind i Sct. Matthæus kirke løfter man automatisk blikket mod det store alterbillede, kroppen åbner sig og man bliver modtagelig for Guds løfterige ord.

Det skal vi ikke modarbejde, ved at stille liturgiske bomme op, så kun de allermest trænede kan komme over. Vi skal tværtimod fjerne bommene, så evangeliet får frit løb.

Det var målet og formålet med vores liturgiske arbejde. Flere mennesker skulle komme i kirke og flere skulle komme i mål uden at snuble i liturgien. Liturgi er form og aldrig et mål i sig selv. Liturgi er tværtimod et middel. Et middel til at få evangeliet ud, så det opleves og høres som værende bevægende, levende og vedkommende. Derfor gik vi igang med at stramme højmassen op, så den blev smuk og slank.

Vi fjernede ind- og udgangsbøn, alle de menighedsfremmedgørende korsvar, kyrie og glorie, en læsning, hilsnerne, et par salmer, den apostolske velsignelse, lovprisningen, flere bønner, sanctus og benedictus, O du Guds Lam, den lange nadverindledning, dåben og prædikestolen.

I stedet for har vi lagt mere musik, stilhed og skønhed ind. Vi har lagt et interludium ind, som fungerer som et refleksionsrum i prædiken, der nu er i to dele, så menigheden kan sidde og grunde lidt over ordene, og måske som Maria gemme dem i deres hjerter. Vi byder velkommen og åbner gudstjenestens tema op, så folk har en mulighed for at forstå og følge den røde tråd, der løber igennem hele gudstjenesten. Vi bruger Bibelen 2020, så man har en chance for at forstå, hvad der skal prædikes over, og vi synger mindst én, men gerne flere salmer fra 100 Salmer. Vi har en kort slank gående altergang, hvor næsten alle deltager, og så er der her også er mulighed for at tænde lys ved lysgloben, så altergangen ikke knækker menigheden over i de nadverfejrende

og de ikkenadverfejrende. Vi har flyttet kirkebønnen hen i slutningen af gudstjenesten, lige inden velsignelsen, så den fungerer som en *opsamling*, og så har vi lagt et minuts stilhed ind i kirkebønnen, så menigheden har mulighed for i stilhed at bede for det, der fylder i deres hjerte. Og så ligger *kirkekaffen* i øvrigt *før* gudstjenesten, så folk kan tage kaffen og croissanten med ind til gudstjeneste.

Vi har med andre ord brugt kraft, ånd og ord på at udvikle en gudstjeneste på det grundlag, vi er bundet af; ORDO-strukturen, der taler om samling, ordet, nadveren og sendelsen. Og vi har insisteret og løbende justeret liturgien, så gudstjenesten føles bevægende, levende og vedkommende.

Men har det så hjulpet? Har det gjort en forskel? Har liturgi betydning? Det glædelige og opmuntrende svar er JA! Fra at sidde 7-11 mennesker til en almindelig gudstjeneste på en helt almindelig søndag, er vi nu næsten 100 mennesker, der fejrer gudstjeneste sammen hver søndag. Og hver søndag kommer flere til. Det er yngre mennesker og mennesker i deres bedste alder, dem vi ofte taler om, ikke kommer i kirken, der kommer.

Det er mennesker, der oplever, at de både er velkomne og at de forstår, hvad der foregår. Vi fejrer ikke gudstjenesten hen over hovedet på dem, men med dem. Det er mennesker, der oplever, at de selv og deres erfaringer blive gennemlyst, oplyst og belyst af evangeliet. Det er mennesker, der både taler om mysterie, glæde og nærvær, når de beskriver gudstjenesten. Det er mennesker, der i kirkedøren siger, at gudstjenesten var både bevægende, levende og vedkommende. Og så siger de alt for ofte "Hvor hang det godt sammen". Hvortil jeg altid har lyst til at svare, at det har det egentlig altid gjort, men man er bare snublet over de liturgiske bomme, så man ikke har kunnet høre det.

Jeg tror, det er åbenlyst for de fleste, at der implicit i gudstjenestens liturgi ligger en *medfødt* udfordring. At vi har en liturgi, der står og spærrer for menighedens forståelse af og engagement i gudstjenesten. At vi har en liturgi, der er så meget form, at den ofte ende med at tage livet af indholdet, Guds løfterige ord. Derfor er jeg af den overbevisning, at hvis vi ønsker at give evangeliet de bedste og stærkeste vinger at flyve ud på, ja så skal vi definere det fælles grundlag, traditionen vi fejrer gudstjeneste på, samtidig med at vi giver evangeliet mere plads. Have tillid til, at evangeliet har bedre mulighed for at løfte sig, hvis det får mulighed for at flyve frit.

Gudstjenesten vil os noget, men vil vi gudstjenesten? Og vil vi række den længere frem, så folk kan tage imod den? Kom nu!

Faktaboks:

Sct. Matthæus kirke på Vesterbro har i flere år arbejdet med gudstjenesteliturgi. Efter en prøveperiode på to år har kirken nu fået godkendt den liturgi, der omtales i artiklen.

Birgitte Kragh Engholm, sognepræst, udvikler, forfatter & fremtidsforsker.